

de zaak Van den Burg

Gert de Groot

Inhoudsopgave

Voorwoord	iii
Introductie	iii
1 Het prille begin	1
2 Uitbreiding van de zaak	3
3 Opvolgers, in een VOF	8
4 Kansen en bedreigingen	11
5 De laatste VOF-jaren	17
6 De zaak ten einde	20
Bijlagen	
A Verkoopboek	26
B Brochure PIANO'S EN ORGELS	28
C Historie in de krant	37
D Brochure PEDALION	38
E Petrus van den Burg	44

Voorwoord

Mijn ouders Jan de Groot en Katy van den Burg hebben Het Familieverhaal geschreven. Het verhaal van de zaak Van den Burg is een mooie aanvulling daarop. Mijn overgrootvader Reijer, grootvader Gerrit, oom Reijer en neef Gerrit zijn firmanten van de zaak geweest. Ik heb geneusd in de archiefstukken die mijn neef Gerrit en zijn zus, mijn nicht Corca nog in bezit hebben. Gerrit heeft mij veel over de zaak verteld. Met veel plezier heb ik geluisterd. Aan de hand van zijn verhalen en beschikbaar materiaal heb ik dit verhaal opgeschreven.

Mijn neef Gerrit en broer Jan Pieter hebben eerdere versies van dit verhaal becommentarieerd en tekst en lay-out verbeterd. Dank jullie wel.

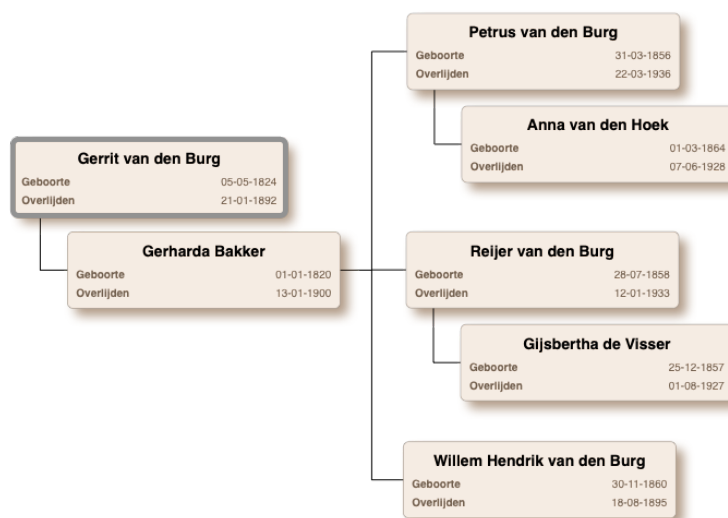
Gert de Groot

Haarlem, januari 2013.

In februari 2022 heb ik Bijlage E toegevoegd over broer Petrus van mijn overgrootvader. Hij speelt z'n eigen rol in de zaak Van den Burg. De introductie geeft een overzicht van het familieverband, toen.

Introductie

Mijn betovergrootvader Gerrit van den Burg, klompenmaker trouwt met Gerharda Bakker. Zij krijgen drie zonen: Petrus, Reijer en Willem Hendrik. De twee oudsten blijken behoorlijk muzikaal. Zoon Reijer begint een zaak in piano's en orgels in Amersfoort. De geschiedenis van die zaak is het hoofdthema van dit document. De oudste zoon Petrus wordt overgehaald om in Zuid-Afrika muziekonderwijs te komen geven (in piano-, orgel- en vioolspel). Bijlage E is aan hem gewijd. De jongste zoon Willem Hendrik, timmerman en ongetrouwd volgt zijn oudste broer naar Zuid-Afrika.

FAMILIE VAN DEN BURG (2^E HELFT 19^E EEUW)

Het prille begin

AFB. 1.1: REIJER VAN DEN BURG (1858-1933), OPRICHTER VAN DE ZAAK.

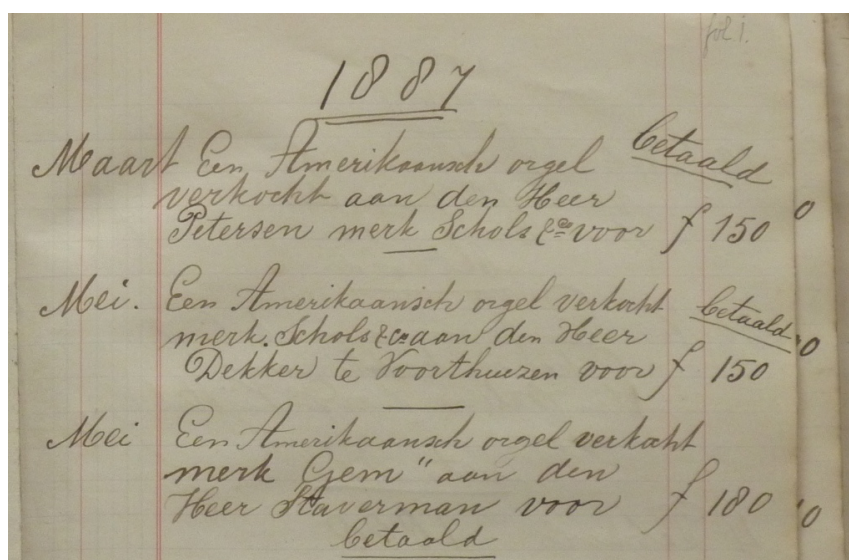
Februari 1887 was een drukke maand voor Reijer van den Burg, 28 jaar oud, muzikleraar te Amersfoort. Op donderdag 17 februari trouwt hij met de 29-jarige Gijsbertha de Visser. Twee dagen later, op zaterdag 19 februari plaatst hij een advertentie in de krant met de mededeling dat hij verhuist naar de Slijkstraat¹ en vier dagen later, op 23 februari meldt hij de opening van een nieuwe zaak (afb. 1.2). Het jonge paar gaat boven de zaak wonen. Een eenmanszaak.

¹ In 1888 is op aandrigen van de buurtbewoners de straatnaam veranderd in Arnhemschestraat.

(a) (b)
AFB. 1.2: UIT: NIEUWE AMERSFOORTSCHE COURANT.

Het eerste (amerikaanse) orgel wordt verkocht een maand na de opening, in maart 1887 (afb. 1.3). In totaal worden dat jaar al negen orgels, twee pianino's en één piano verkocht. Bijvoorbeeld aan Reijers broer Peter (Petrus) van den Burg, die als (kerk)musicus in Zuid-Afrika de kost verdient (zie Bijlage E). Die broer is trouwens een goede klant: in 1888 koopt hij nog eens vier pianino's en later ook nog een duur Sauer pijporgel. De hele verkoop (en ook verhuur) wordt keurig geadministreerd in een groot boek, zie Bijlage A.

AFB. 1.3: EERSTE VERKOPEN.

Uitbreiding van de zaak

In de eerste jaren stijgt de omzet ver boven verwachting. Uitbreiding van de zaak is noodzaak. In 1892 wordt het bedrijfspand, tevens woonruimte verbouwd; er komt een winkelpui (afb. 2.1) en de bedrijfsruimte wordt dubbel zo groot als voorheen.

AFB. 2.1: DE WINKELPUI IN DE ARNHEMSCHESTRAAT, OMSTREEKS 1900.

Maar ook de woonruimte moet groter, want inmiddels heeft Reijer drie dochters en zijn eerste zoon Gerrit is op komst (daarna zullen Jaap in 1896 en Pé in 1900 nog geboren worden).

Reijer is een van de eersten in Nederland die orgels uit Amerika importeert. Omstreeks de eeuwwisseling krijgt de zaak hiermee landelijke bekendheid: het hoofdagentschap van de 'Lakeside-Organ Cy' en 'Tryber & Sweetland Piano Cy' wordt verkregen. In de 19e eeuw hebben deze gerenommeerde Amerikaanse maatschappijen al een volledige productielijn van piano's en orgels.

In 1918 volgt (weer) een uitbreiding en ingrijpende verbouwing om meer bedrijfsruimte te creëren, zie de afbeeldingen 2.2 t/m 2.5.

AFB. 2.2: DE VERBOUWDE PUI VAN HET MAGAZIJN IN DE ARNHEMSCHESTRAAT.

AFB. 2.3: HET RUIME INTERIEUR VAN HET MAGAZIJN.

AFB. 2.4: DE WERKPLAATS VOOR PIANO'S EN ORGELS.

AFB. 2.5: HET TWEEDE MAGAZIJN IN DE KOESTRAAT MET DE AFDELING EXPEDITIE, DOOR REIJER LATEN BOUWEN.

Een zaak die wil verkopen moet reclame maken. Bijvoorbeeld in de krant (afb. 2.6).

KASTNER AUTO-PIANO

**Bevredigt de meest
Artistieke Eischen.**

Bezoekt onze Magazijnen
of vraagt onze
Geïllustreerde Prijscurant.

Fa. R. VAN DEN BURG
ARNH. STRAAT - AMERSFOORT

Fa. R. van den Burg
Amersfoort.

Neugels
Pianos
Munspel-
Pianos

Telefoon 199
Opgericht 1887.

Overweegt ge de aanschaffing van een
PIANO OF ORGEL?

Bepaal U dan eerst tot de aanvraag van onze
geïllustreerde Catalogi, die gratis verstrekt worden

PIANOHANDEL R. VAN DEN BURG
ARNHEMSCHESTRAT

ORGELS.

Onze magazijnen bevatten thans een collectie
van meer dan 60 orgels van de beste Duitse
merken: Mannborg, Hofberg, Hörigel,
Hinkel, Lindholm, Tannhäuser, enz.

Nevenstaand orgel leveren wij met 7 registers
in fraai gepolitoerd notenbout voor f 180.

Vraagt conditie's voor termijnbetaling.

Fa R. v. d. Burg, Arnhemschestraat

Piano's en Orgels in huur

Voor de uitbreiding van onze huur-Inventaris
hebben wij een twintigtal instrumenten be-
schikbaar gesteld. Deze instrumenten kunnen
wij voor korte of lange termijn verhuren
met recht van aankoop.

De huurprijzen zijn laag gesteld n.l.:
f 2.50, f 3.50, f 5.-
en f 7.50 per maand

Vraagt volledige inlichtingen bij

Fa. R. van den Burg - Amersfoort
Arnh.straat 8

Mannborg-Orgels

In toonqualiteit en uitvoering
is het **MANNBORG-HARMO-
NIUM** boven alle critiek ver-
heven. Het beantwoordt aan
de hoogste eischen

Catalogus gratis op aanvraag

Fa. R. v. d. Burg
ARNHEMSCHESTRAT 88

Bijzondere Aanbieding Baby-Vleugels

Wij exposeeren heden de nieuw-
ste Engelsche Baby-vleugels van
de toonaangevende fabrieken:

**Challen en
Broadwood & Sons**

van zeer bescheiden afmeting:
slechts 1.29 M. lang

Prijs f 750.- en f 850.-
(Tijdelijke aanbieding wegens
lagen pandenkeers)

Fa. R. VAN DEN BURG
ARNHEMSCHESTRAT
Gevestigd sedert 1887

BESPEELDE PIANO'S

Als bijzondere gelegenheid bieden wij enkele
uitstekende gebruikte Piano's aan o.a.:

Schmitz - Bernardt - Knöchel - Bechstein

f 175.- f 250.- f 380.- enz.

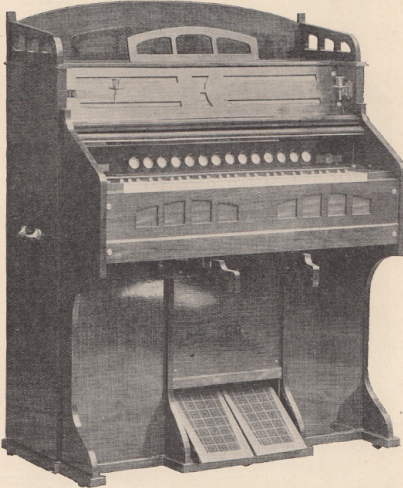
met vijf jaar garantie - Vraagt conditie's voor huurkoop

FIRMA R. VAN DEN BURG
Arnhemschestraat - - Amersfoort

AFB. 2.6: ADVERTENTIES, EERSTE DECENNIA VAN DE TWINTIGSTE EEUW.

Naast adverteren in de krant gaf de Firma R. van den Burg, piano- en orgelhandel te Amersfoort in 1919 een catalogus uit met alleen de 'standaard-modellen' van orgels (harmoniums). Afbeelding 2.7 toont zo'n model. Maar ook andere modellen zijn leverbaar, van elk gewenst fabrikaat: Mannborg, Erstey, Mason en Hamlin e.a., met 5 jaar garantie. Gratis bezorging door het hele land, aldus de catalogus. Met name in protestantse kringen zou deze zogenaamde psalmenpomp of hallelujah-commode behoorlijk populair worden.

*Worcester Reed Organ.
Model Cyrena.*

Eikenhout in de was. — Binnenwerk met doorlopende harp.

$4\frac{3}{5}$ spel, 17 Registers, 2 kniezwellen.

NAMEN DER REGISTERS:

BASKANT	DISKANT	MECH. REGISTERS
Bourdon 16'	Cello 16'	Bas coupler
Diapason 8'	Melodia 8'	Treble coupler
Dulciana 8'	Echo 8'	2 Fortes
Aeolian harp 8'	Eeolian harp 8'	Vox Humana
Viola 4'	Aeoline 8'	
Viola dolce 4'	Flute 4'	

PRIJS f.....

AFB. 2.7: EEN HARMONIUM UIT DE CATALOGUS.

Opvolgers, in een VOF

In een eigen zaak zijn kinderen potentiële opvolgers. De twee oudste zonen hadden er wel zin in. De tieners Gerrit (1893-1954) en Jaap (1896-1967) krijgen een gedegen scholing in binnen- en buitenland en worden in het bedrijf opgenomen. Later krijgen zij verkering, Gerrit het eerst. In 1919 trouwt Gerrit als 26-jarige het meisje Jo Bloemendal. Een goede keus. Vader Bloemendal stelde het jonge paar financieel in staat om een huis te kopen (in de Blankenheymstraat) door het paar f4000,00 te lenen (afb. 3.1). Jaap trouwt later, in 1929. Met Arendien Vertregt.

Inkomsten.		
1918.	Voor toegewezen gratificatie over het jaar 1918.	f. 1259.00.
1919.	1. Opgenomen van de Heer Bloemendal (rente 5% 1/2 jaars) 1/2 jaar 1/2 jaar	4000.00
Julij	3. In de kas gelegd (wachtij huishouden)	85.00
"	19. In de kas gelegd, spaarbank boek	379.95.
"	29. Ontvangen van de Heer B. J. Bloemendal voor onkosten reis.	
"	Van zijn geheel Blankenb. nr. 6	5.25.

AFB. 3.1: UIT HET KASBOEK VAN GERRIT ...

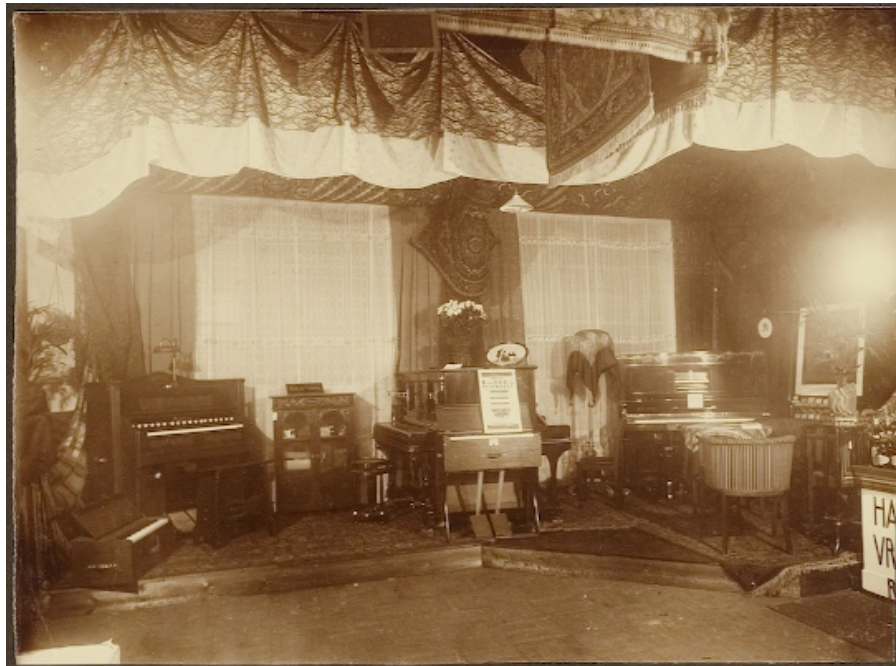
Reijer wordt nu echt een dagje ouder en de opvolging moet geregeld worden. Reijer geeft opdracht aan notaris C. H. van den Berg te Hilversum om te rapporteren betreffende de waarde van goodwill der zaak van de firma R. van den Burg. Gerrit en Jaap zouden elk (hoogstens) f12.500,- moeten betalen. Desgevraagd leek dit Reijers schoonzoon ds. Johan Siertsema en Reijers neef notaris Joh. Knoppers redelijk. In 1929 komen de broers tot overeenstemming, mondeling². Een vennootschap onder firma (vof), onder de bepalingen in de navolgende artikelen omschreven en geregeld:

Art.1. De vennootschap heeft ten doel den handel in piano's, orgels en andere muziekinstrumenten, radiotoestellen, muziekboeken en hetgeen met een en ander verband houdt, alles in den ruimsten zin van het woord, zulks ter voortzetting van de zaak tot beden door de comparanten reeds gedreven onder den naam Firma R. van den Burg.
De vennootschap wordt gedreven onder den naam Firma R. van den Burg en is gevestigd te Amersfoort.

² Pas in 1944 wordt de overeenkomst schriftelijk, notarieel vastgelegd.

Art. 2. De ... en zo voort

In 1933 overlijdt de oude Reijer van den Burg, op 74-jarige leeftijd. Maar in 1928 was toen al een nieuwe Reijer geboren, in het gezinnetje Gerrit van denBurg/Bloemendal. En in 1934 zou in het gezin Jaap van denBurg/Vertregt nog een Reijer geboren worden. Het zal toch niet dat deze twee Reijertjes de toekomstige ... ?
Lees verder in de volgende hoofdstukken.

AFB. 3.2: FIRMA R. VAN DEN BURG OP DE BEURS, 1923.

Gerrit en Jaap waren behoorlijk muzikaal. Ze speelden niet alleen op kerkorgels maar ook op instrumenten, die verkocht moesten worden. Bijvoorbeeld op de Amersfoortsche Winkeliers Beurs (afb. 3.2). In het Amersfoortsch Dagblad van 26 april 1923 staat een verslagje over de beurs. Daaruit:

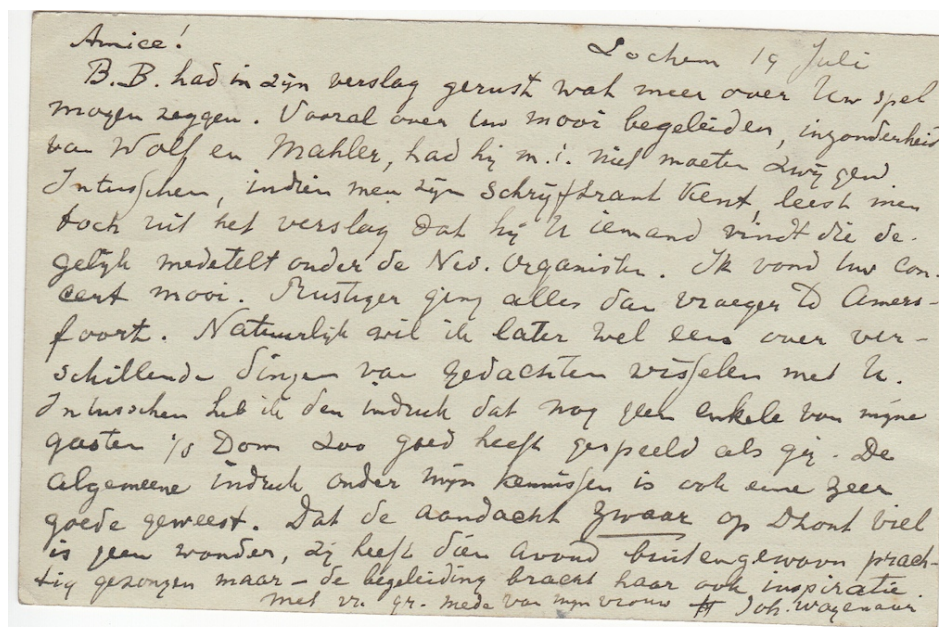
De stands 13 en 14 worden ingenomen door de Firma R. van den Burg die met eenige prachtinstrumenten exposeert, o.a. de meer en meer in gebruik komende Kastner pianola. Op schitterende wijze gaf een der Firmanten de As dur Polonaise van Chopin weer, waarbij wij opmerkten hoe de verschillende tempi, de uitdrukking, het pedalisieren geheel door den bespeler beheerscht werden. De ingewikkeldste composities worden op gemakkelijke wijze ten gehore gebracht terwijl met weinig oefening het mechanische spel geheel te vermijden is. Vervolgens zagen wij een schitterend Mannborg orgel in moderne stijl uitgevoerd; vele karakteristieke geluiden als harp, cello, clarinette, schalmei, enz. bouwen het volle spel tot een machtig geheel op. Van dit fabriikaat heeft de firma de hoofdvertegenwoordiging voor Nederland. Als bijzondere attractie zijn twee draagbare kofferharmoniums ten toongesteld, waarvan een geopend, de ander gesloten.

Degene die op de beurs op schitterende wijze Chopin ten gehore bracht, dat zal de firmant Gerrit wel zijn geweest (afb. 3.3). Hij was mijn opa. Hij dirigeerde niet alleen de firma maar ook het Amersfoorts Mannenkoor, gedurende 27 jaren.

AFB. 3.3: FIRMANT, DIRIGENT EN OPA
GERRIT VAN DEN BURG.

En Gerrit kon al op jonge leeftijd mooi begeleiden, tenminste volgens Joh. Wagenaar.³

AFB. 3.4: BRIEFKAART VAN JOH. WAGENAAR HIMSELF, 1919.

³ Joh. Wagenaar (1862-1941) was een bekend Nederlands componist, muziekpedagoog, dirigent en organist.

Kansen en bedreigingen

Een aloud gezegde in de zakenwereld luidt: eten of gegeten worden. Van den Burg eet liever. In 1927 wordt de pianohandel Louis Klein uit de Utrechtschestraat overgenomen. Citaat uit de overnamestukken:

... om de plaatselijke relaties uit te breiden en om te voorkomen dat Klein misschien zou overgaan naar iemand die een meer gevaarlijke concurrent zou kunnen zijn dan Klein was.

In 1931 wordt ook de piano- en orgelhandelaar Simon Duyker te Amersfoort voor f1200,- opgeslokt.

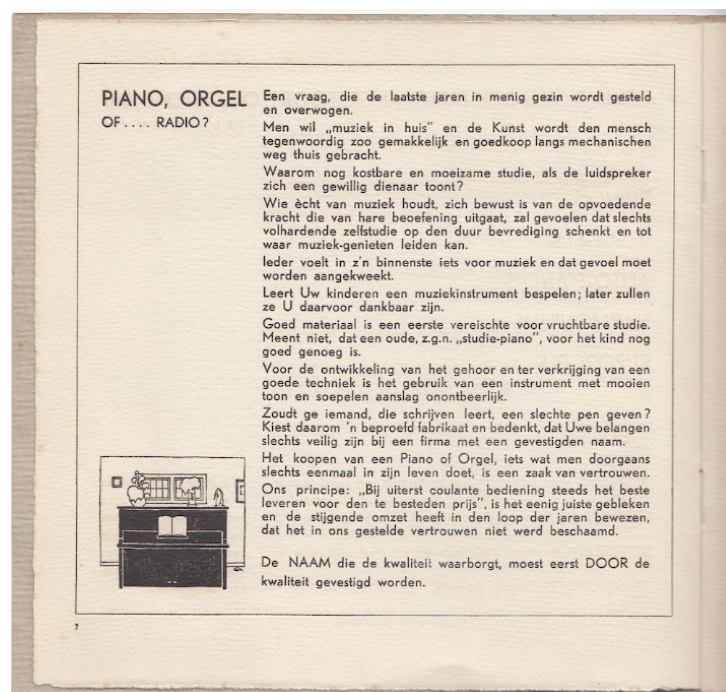
Aanvankelijk doet de Firma R. van den Burg alleen in piano's en orgels. Niet alleen nieuw maar ook gebruikt spul. Daar adverteren ze mee, zie afb. 4.1. Hiermee wordt een grotere groep potentiële klanten aangeboord.

AFB. 4.1: GEBRUIKT SPUL.

In de twintiger jaren is de radio in opkomst. Rond 1930 brengt de Firma R. van den Burg de fraaie brochure **PIANO'S EN ORGELS** uit (zie bijlage B). Daarin staat op bladzijde 2 de tekst:

waarom nog kostbare en moeizame studie, als de luidspreker zich een gewillig dienaar toont?,
zie afb. 4.2.

AFB. 4.2: UIT DE BROCHURE **PIANO'S EN ORGELS**, BLZ 2.

De radio als bedreiging voor orgels en piano's? Met de verkoop van alleen orgels en piano's ben je toch kwetsbaar. Dan maar zelf radio's verkopen, in de onlangs opgekochte pianozaak Klein in de Utrechtsche straat (afb. 4.3). Van den Burg heeft de bedreigingen bijtijds onderkend en voor de vennootschap een ruimer doel geformuleerd: handel in piano's, orgels en andere muziekinstrumenten, radio-toestellen, muziekboeken, etc.

AFB. 4.3: **RADIO'S BIJ R. VAN DEN BURG!**

De firma creëert ook kansen. Wat te denken van het ontwerpen en in de markt zetten van een uniek, mobiel pijporgel. Zie de advertentie, afb. 4.4 maar ook bladzijde 7 van de eerder genoemde brochure (Bijlage B), waarin de loftrompet wordt gestoken over het instrument. Soms is het harmonium niet goed genoeg. Voor het echte werk moet dit pijporgel worden ingezet.

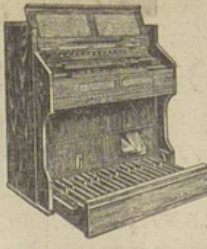

AFB. 4.4: EEN MOBIEL PIJPORGEL.

En vernieuwingen worden opgepakt. Tot nu toe moest je bij harmoniums nog zelf voor wind zorgen maar je kon toch ook een orgel maken met een elektrische windvoorziening? Een motor op 220 Volt zorgt voor de wind en je kan je handen en voeten gebruiken voor de klavieren: de pedaalorgels zijn geboren.

Aanvankelijk werden door Van den Burg de pedaalharmoniums van Pedalion Organ Works verkocht, waarvoor de Firma in 1936 de alleenverkoop verkreeg. Later werden deze harmoniums ook zelf gebouwd en onder het eigen merknaam Pedalion aan de man gebracht. In afb. 4.5 staan een paar advertenties uit kranten.

PEDAALORGELS

Geen ander Instrument eigent zich zoo zeer voor de vertolking van alle klassieke en moderne orgelwerken als een twee klaviersorgel met pedaal.

Het instrument, dat meer dan voortren, tegemoet komt aan de wenschen van den studeerenden organist.

Ruikt Uw huisorgel in en koopt een pedaalorgel, met electrische windmachine.

Prijscourant op aanvraag

Firma R. VAN DEN BURG — AMERSFOORT

Arnhemse straat

Pedalion * * *
*** * * Organ Works**

leere moderne woning zal thans een Pedalion-Organ kunnen bevatten. De ruimte noch de prijs behoeft een bezwaar te zijn voor de aanschaffing van 'n

STUDIE-MODEL

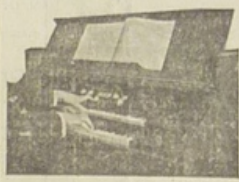
welke afmetingen nauwelijks grooter zijn dan die van een gewoon huisorgel. Slechts **f 760.—**

bedraagt de prijs van dit ideale studie-instrument met gepatenteerd drukregistersysteem en ingeb. Meldinger motor.

Van concurrente-zijde werd reeds vergeefs getracht het Pedalion studie-model met z'n onvergelyklijke toetschoonheid na te maken: een bewijs voor de gangbaarheid van dit type.

ALLEENVERKOOP v. Nederland der PEDALION-ORGANS:
Firma R. VAN DEN BURG - Amersfoort
ARNHEMSE STRAAT.

Pedalion * * *
*** * * Organ Works**

Zaandam, 6 Jan. 1938

Met veel genoegen heb ik kennis gemaakt met Uw **PEDALION ORGANS**. Vooral het studie-model heeft mij bijzonder voldaan. Het bezit een fijne dispositie, waar veel mee te doen is en is noel geïntoneerd. Ten zeerste aanbevolen!

COR KEE,
Orgelst Luth. Spuikerk te Amsterdam.

PEDALION ORGANS zijn bij de meest vooraanstaande organisten in het land in gebruik.

Alleenverkoop voor Nederland: Fa. R. VAN DEN BURG
AMERSFOORT.
Gevestigd sedert 1887.

DE STANDAARD VAN VRIJDAG 3 JUNI 1933

Pedalion * * *
*** * * Organ Works**

De mechanische drukregisters geven een modern aanzien en bieden het voordeel dat ook tijdens het spelen gemakkelijk kan worden geregistreerd.

Ruikt Uw huisorgel in en koopt een modern

PEDALION
met ingebouwde windmachine.

Alleenverkoop voor Nederland:
Firma R. VAN DEN BURG - AMERSFOORT
Gevestigd sedert 1887.

AFB. 4.5: ADVERTENTIES VOOR PEDAALORGELS.

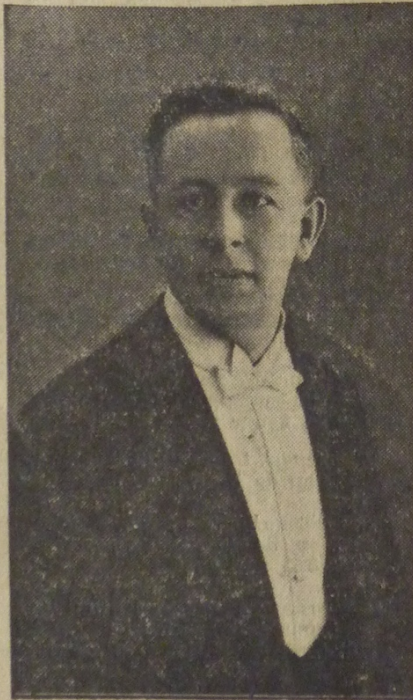
Kansen benut en bedreigingen het hoofd geboden. Dan kan je zakelijk overleven, ook in de economisch zwakke jaren twintig en dertig. En daarmee komt een jubileum vanzelf. Op 17 februari in 1937, precies op de trouwdag van de oprichter wijlen Reijer van den Burg: het 50-jarig jubileum. Dat is stadsnieuws! (afb. 4.6). Een dag na het jubileum verscheen in de krant nog een verslagje van de receptie. Wat een feest. Twee dagen eerder, op maandag 15 februari verscheen in dezelfde krant een korte historie van de piano- en orgelhandel, opgetekend uit de mond van de oudste firmant Gerrit van den Burg (Bijlage C).

PIANO- EN ORGELHANDEL R. VAN DEN BURG

HET 50-JARIG JUBILEUM

Hedenochtend in intiemen
kring herdacht

VANDAAG is het 50 jaar geleden, dat de heer R. van den Burg, die in 1933 kwam te overlijden, zijn Piano- en Orgelhandel in de Arnhemschestraat 8 vestigde.

De oudste firmant de heer
G. v. d. Burg

Reeds hedenmorgen hadden de bewoners van de Arnhemschestraat in verband met dit heugelijke feit gevlagd en werden vele bloemstukken aangeboden.

Omstreeks 9 uur had in het kantoor der firma een eenvoudige plechtigheid plaats, waarbij zoowel directie als personeel tegenwoordig waren. De heer P. Ruysenaars sprak namens het gehele personeel, zoowel van binnen- als buitendienst, de beide firmanten, de heeren G. en J. van den Burg en hun echtgenooten toe.

De heer Ruysenaars memoreerde de historie van de zaak over de afgelopen vijftig jaar, waarover wij j.l. Maandag reeds een en ander in ons blad mededeelden.

Spreker wees o.a. nog op de aangenane samenwerking, welke heerscht tusschen directie en personeel.

Tenslotte bood hij den beiden firmanten een fraai blauw Delftsch bord met afbeelding van het gebouw aan.

De heer G. v. d. Burg als oudste firmant dankte voor de gebrachte hulde. Dankbaar bracht hij in herinnering het groote, opbouwende werk door zijn ouders verricht. De groote staat van dienst van velen wijst op de goede verhouding, die onderling bestaat in onze zaak, aldus spreker.

De heer van den Burg herdacht den voor eenige jaren overleden medewerker, den heer C. v. d. Berg, wiens dochter thans in de zaak werkzaam is.

De heer J. J. v. d. Burg releveerde nog het zakelijke verloop van het bedrijf, waarbij hij wees op de talrijke moeilijkheden, die overwonnen moesten worden, waarna hij eveneens zijn beste wenschen uitsprak voor de toekomst. Tenslotte bood hij alle leden van het personeel een couvert met inhoud aan.

De receptie

Des middags om drie uur werd er nog een receptie gehouden. Vele stadgenooten maakten van deze gelegenheid gebruik om de beide firmanten met dit jubileum te complimenteeren.

Maar de grootste bedreiging moest nog komen: de oorlogsjaren. De Van den Burgen overleven. In afbeelding 4.7 is te zien dat de rolluiken nog dicht zijn maar dat de vlag al uit is; de oorlog is net voorbij en de feesten kunnen beginnen. De heropening van de zaak is aanstaande.

Zoo was de zaak gesloten en bleef licht dagen in het schadew, maar april 1943 dat het einde van den oorlog (1940-1945). De foto werd gemaakt kort voor de heropening, in de dagen der bevrijdingsfeesten, begin mei 1945, vandaan het vlaggetoon.

AFB. 4.7: DE ZAAK VLAK NA DE OORLOG, BEVRIJD.

De laatste VOF-jaren

Na de oorlog groeit de zaak Van den Burg uit tot een gedegen muziekfirma. Er zijn er meer maar Van den Burg heeft ook nog een eigen orgelbouwerij, uniek voor Nederland (afb. 5.1). Met ruim 10 man bouwen aan Pedalions - het eigen huismerk -, enkele tientallen per jaar (zie afb. 5.2 en de volledige brochure in Bijlage D). De Pedalion, een succesnummer. Met toewijding vakkundig onderdelen maken, in elkaar zetten, stemmen en intoneren. Voor een prijs tussen de drie en zesduizend gulden. De Pedalions gingen naar Nederlandse organisten, muziekscholen en kerken; maar ook naar de Belgische missie in Kongo, de protestantse kerk van de Nederlandse kolonie in Brazilië, de Nederlandse ambassade in Tokyo, naar Suriname, naar Amerika en nog naar vele andere plaatsen op de aardbol. Alom bewondering voor de mooie dispositie, de accurate aanspraak en de verzorgde intonatie.

AFB. 5.1: NAUWKEURIG WERK IN EEN ROMMELIG OGEND WERKPLAATS.

AFB. 5.2: DE BROCHURE.

Ook andere orgels, harmoniums, piano's en vleugels vliegen de deur uit. Eigen fabrikaat en o. a. van de Nederlandse pianofabrikant Rippen⁴ uit Ede (afb. 5.3). De piano- en orgelhandelaar verkoopt eveneens klassieke Spaanse gitaren, blokfluiten en wat niet al op het gebied van muziek. Na de oorlog heeft Firma R. van den Burg weer een bloeiende muziekhandel.

AFB. 5.3: DE MUZIEKHANDEL.

De Firma R. van den Burg is een echt familiebedrijf. Opgericht door Reijer wordt het bedrijf vanaf de dertiger jaren geleid door zijn twee zonen Gerrit en Jaap (Jacobus Johannus). En na de oorlog zijn hun zonen respectievelijk Reijer en Reijer, tieners nog, ook als werknemers aan de zaak verbonden⁵. Het familiebedrijf lijkt een mooie toekomst te hebben.

In 1954 overlijdt de oudste firmant Gerrit op relatief jonge leeftijd (61 jaar). Niet zijn zoon Reijer Gerritzoon - hij was toen 26 jaar - maar zijn vrouw Jo Bloemendal wordt door overerving firmant, samen dus met Jaap.

⁴ Eigenaar en oprichter J. J. Rippen is een oom van een zwager van mijn zwager; nu familie dus.

⁵ Indien nodig werden de Reijers op de zaak door de toevoeging Blankenheym(straat) of Weijers(straat) dan wel Gerritzoon of JJzoon onderscheiden.

In 1962, natuurlijk op 17 februari viert de firma haar 75-jarig jubileum. Velen zijn uitgenodigd; honderden komen feliciteren. Uit handen van de voorzitter van de Kamer van Koophandel krijgen de firmanten een zilveren legpenning. Dat stond niet alleen in de plaatselijke krant (afb. 5.4) maar ook in een landelijke krant (dagblad Trouw, maandag 19 februari 1962).

AFB. 5.4: DE UITNODIGING EN DE LEGPENNING WEGENS HET 75-JARIG JUBILEUM.

De samenwerking tussen de firmanten van de Firma R. van den Burg was geregeld in de vennootschap onder firma, notarieel vastgelegd in 1944. Daarbij zijn de firmanten bestuursaansprakelijk en ook hoofdelijk aansprakelijk voor gemaakte schulden. Misschien toch beter om het anders te regelen. Het kapitaal verdelen in aandelen en de bestuurders zijn alleen bij wanbeheer hoofdelijk aansprakelijk. Uiteindelijk in 1963 is de vennootschap een NV geworden en later, in 1972 in verband met gewijzigde wettelijke bepalingen nog een BV. Aandeelhouders, directeuren en commissarissen doen hun intrede. VOF ten einde. Niks dramatisch, wel verstandig.

De zaak ten einde

De zaak groeit en bloeit. In 1963 weer een verbouwing en heropening. In de betreffende advertentie (afb. 6.1) staat meer: de Fa. voor de familienaam is verdwenen, de zaak is een NV geworden en heeft een eigen logo gekregen (en tevens is het telefoonnummer met 1 uitgebreid en een tijdje geleden al, de letters *ch* uit de straatnaam Arnhemsestraat weggehaald).

AFB. 6.1: EEN ADVERTENTIE, SEPTEMBER 1964.

De zaak ziet er weer prima uit. Strakke vormen, eigentijds zestiger jaren (afb. 6.2). Ook het assortiment gaat met z'n tijd mee. Nu worden tevens elektronische klaviertjes verkocht - er staat er eentje voor de trap in de winkel (op de linker foto van afb. 6.2). En de twee oudgediende raspaardjes van Van den Burg, het Pedalion en het Clavion (dus zonder pedaalregister, afb. 6.3) hebben het zwaar. Ze worden ingehaald door de elektronische klaviertjes. Toen die veel goedkopere orgeltjes kwalitatief een bedreiging gingen vormen, is in 1968 de Pedalion- en Clavionproductie stopgezet. Emotioneel een zware stap voor het ambachtelijk familiebedrijf.

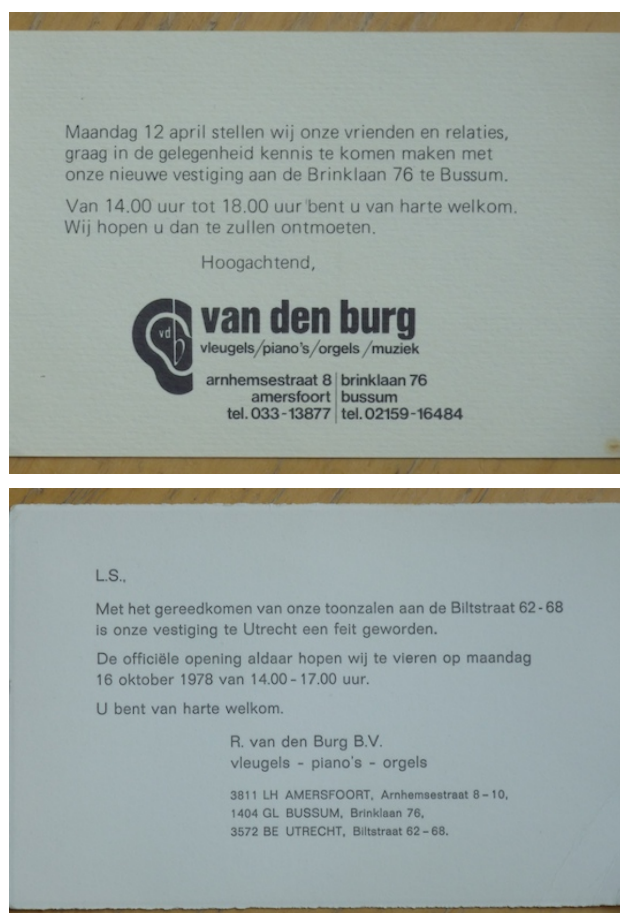

AFB. 6.2: DE GEMODERNISEERDE TOONZAAL / WINKEL.

AFB. 6.3: LINKS HET PEDALION, RECHTS HET CLAVION.

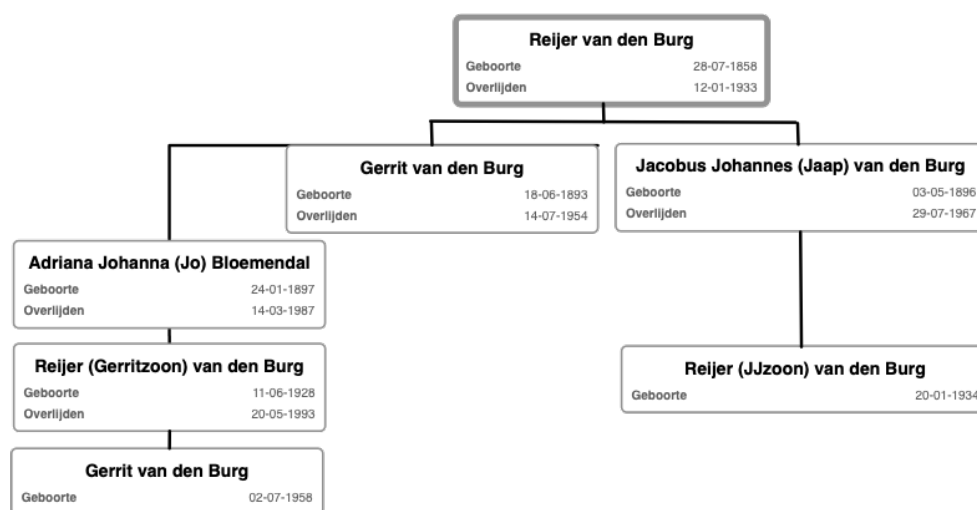
Inkoop, verkoop, onderhoud en restauratie zijn de pijlers waarop Van den Burg naam maakt. Een gerenommeerde zaak met een groot assortiment. Met vertegenwoordigingen van topfabrikanten zoals Steinway & Sons, Bechstein en Bösendorfer. En twee filialen, een in Bussum en later in 1978 een in Utrecht (afb. 6.4).

AFB. 6.4: WELKOM IN DE NIEUWE VESTIGINGEN.

De zaak was in 1963 een NV geworden, met twee directeuren Reijer en Reijer. Maar het werd allengs duidelijk dat de tweekoppige directie van de neven Reijer in het familiebedrijf Van den Burg niet werkte. De zaak moest in één hand komen. Elk mocht een bod doen op elkaars aandelen en onder couvert inleveren bij de commissaris van de vennootschap, hun oom Jan Donner⁶. Door Reijers heel veel hoger bod kwam de zaak in zijn handen, 1974 (de toevoeging Gerritzoon kon vervallen); Reijer JJzoon is naar concurrent Goldschmeding gegaan. Roerige tijden, begin jaren zeventig. Oud-firmant Jaap heeft dit niet meer meegemaakt. Hij overleed in 1967.

Reijer is altijd in de Blankenheimstraat blijven wonen, ook nadat hij in 1956 trouwde met Mia de Die. Het echtpaar ging inwonen bij zijn moeder, (oud)firmant Jo van den Burg-Bloemendal. Toen er kinderen kwamen, verhuisde Jo naar de eerste etage en bewoonde het gezin de rest van het pand. Het gezin, Jo en de zaak vloeiden door elkaar. Zo ontwikkelde de enige zoon Gerrit (geboren in 1958) zich in een natuurlijke omgeving als opvolger van zijn vader. Dat zou gaan gebeuren (afb. 6.5) maar niet nadat hij eerst een gedegen opleiding had genoten. Onder andere in 1977/78 een jaar stage in het buitenland bij de Duitse fabrikant Grotrian-Steinweg.

AFB. 6.5: FIRMANTEN VAN DE FIRMA.

⁶ Een grootheid; in 1971 benoemd tot Minister van Staat.

Na zo'n 10 jaar ervaring in de zaak wil de jonge, 28-jarige Gerrit het roer overnemen. Reijer, 58 jaar oud, treedt terug als directeur en wordt commissaris. Afbeelding 6.6 toont de directeur en commissaris. Een van de eerste dingen die Gerrit als directeur overkomt is het 100-jarig jubileum van de zaak in 1987. Gerrit wordt geïnterviewd:

Een nieuw verffe, dat is eigenlijk alles wat we er aan doen. Traditioneel veranderen we nooit drastisch: het gaat om de inhoud, niet om het buitenkantje.

(Amersfoortse Courant, dinsdag 17 februari 1987).

AFB. 6.6: GERRIT EN VADER REIJER VAN DEN BURG.

Toch wordt ook het buitenkantje aangepakt. In 1992 is de verbouwing gereed en de nieuwe pui stáát, inclusief de zwarte pianotoetsen (afb. 6.7). Reijer⁷ heeft de verbouwing nog net meegemaakt; hij overlijdt in 1993.

AFB. 6.7: DE OUDE (LINKS) EN VERBOUWDE PUI.

⁷ Hij was er nogal fel op dat hij niet Reijer maar Reyer heette. Waarom? Zijn geboortecte laat geen y maar ij zien. En zo goed hoor je het verschil niet. Op mijn geboortecte staat Gerrit. Mijn moeder maakte daar Gert van. Dat hoor je.

Gerrit (middenstander en musicus) zet op zijn eigen wijze het familiebedrijf voort. In de jaren negentig ontwikkelt zich een nieuw fenomeen: de detailhandel op het internet. Zogenaamde webwinkels ontstaan, die veelal lagere prijzen kunnen hanteren. De strijd om de klanten is hevig. In dat geweld gaat Gerrit zich steeds minder thuis voelen. Moet hij (op deze manier) nog wel doorgaan? Rond de eeuwwisseling moet hij een besluit nemen over de continuering van de winkel in de Arnhemsestraat. En dat doet hij. Na 117 jaar weg uit de binnenstad, weg uit de vertrouwde, historische Arnhemsestraat (afb. 6.8).

AFB. 6.8: UIT DE AMERSFOORTSE COURANT VAN VRIJDAG 9 JANUARI 2004

Een emotionele stap gezet, want in feite had Gerrit ook besloten niet lang meer zó door te gaan met het familiebedrijf. De zaak verhuist naar een huurpand aan de Nijverheidsweg op het bedrijventerrein van Amersfoort (afb. 6.9). Dat pand heeft voordelen: verbeterde bereikbaarheid, gratis parkeren en een meer efficiënte bedrijfsvoering wordt mogelijk. Kantoor, werkplaats en showroom liggen gelijkvloers, met name belangrijk voor de expeditieafdeling. Zo is er een grote roldeur voor transporten - een kleine roldeur was niet meer nodig omdat Gerrit die kleine elektronische klaviertjes al eind jaren tachtig de deur had uitgedaan; hij had er weinig affiniteit mee.

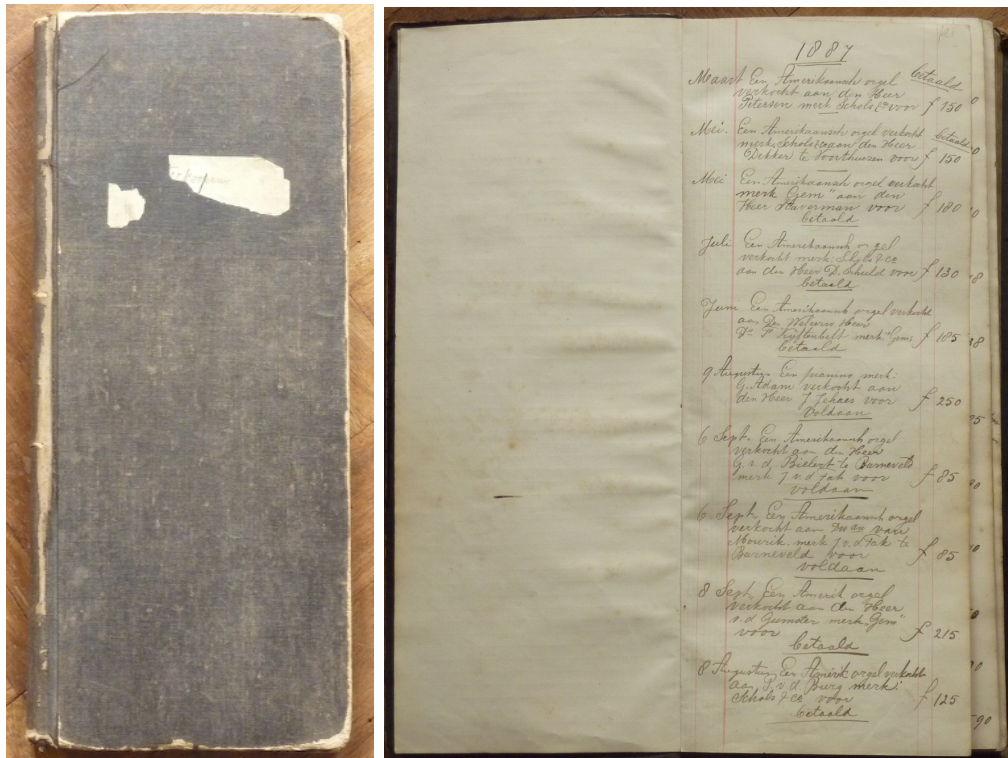

AFB. 6.9: BEGANE GROND TE HUUR.

Uiteindelijk in 2006, ruim twee jaar na de verhuizing uit de binnenstad heeft Gerrit van den Burg het familiebedrijf gesloten. Sindsdien verdient hij de kost met pianostemmen, onderhoud en reparatie van muziekinstrumenten en dat doet hij met plezier, vanuit het oude familiehuis in de Blankenheimstraat, dat hij met z'n gezin in 1995 betrok.

Verkoopboek

De verkoop werd keurig geadministreerd (afb. A.1).

AFB. A.1: VERKOOPBOEK MET DE EERST OPENGESLAGEN BLADZIJDE.

De eerste verkoop was in maart 1887. Reijer verkocht o.a. aan zijn broer Peter van den Burg; in 1888 verkocht hij 4 piano's (afb. A.2) en later ook nog een duur Sauer pijporgel (afb. A.3).

1888

30 April 2 pianinos, verkocht
aan P. v. d. Berg merk:
Thurmer voor f 590
voldaan

31 Mei 2 pianinos merk Thurmer
verkocht aan P. v. d. Berg voor f 590
voldaan

13 Juli Een Amerik: orgel verkocht
aan P. v. d. Berg voor f 1303.05

AFB. A.2: VERKOOP AAN ZIJN BROER PETER.

31 Jan. Een pijporgel fatikaat
H. Sauer Frankfurt a O.
geonden naar Peter in
Pretoria voor f 1303.05

AFB. A.3: PLUS EEN ORGEL.

Naast verkoop verhuurde Reijer ook instrumenten, o.a. aan de heer H. Schimmel⁸
(afb. A.4).

Aangeboden koopprijs 250 met de rente
vergoeding gedurende huurtyd

fol. 5
Aan den Heer H. Schimmel een pianino
verhuurd merk: Gebr. Klopstark, van af
8 Oktober 1889 " f 4.50 per maand
telkens betaald tot aan 8 juli 1892

"	"	8 Augustus 1892	
"	"	8 Sept	f 4.50
"	"	8 Okt	" 4.50
"	"	8 Nov	" 4.50
"	"	8 Dec	" 4.50
"	"	8 Jan 1893	" 4.50
"	"	8 Febr	" 4.50
"	"	8 Maart	" 4.50
"	"	8 April	" 4.50
"	"	8 Mei	" 4.50
"	"	8 Juni	" 4.50

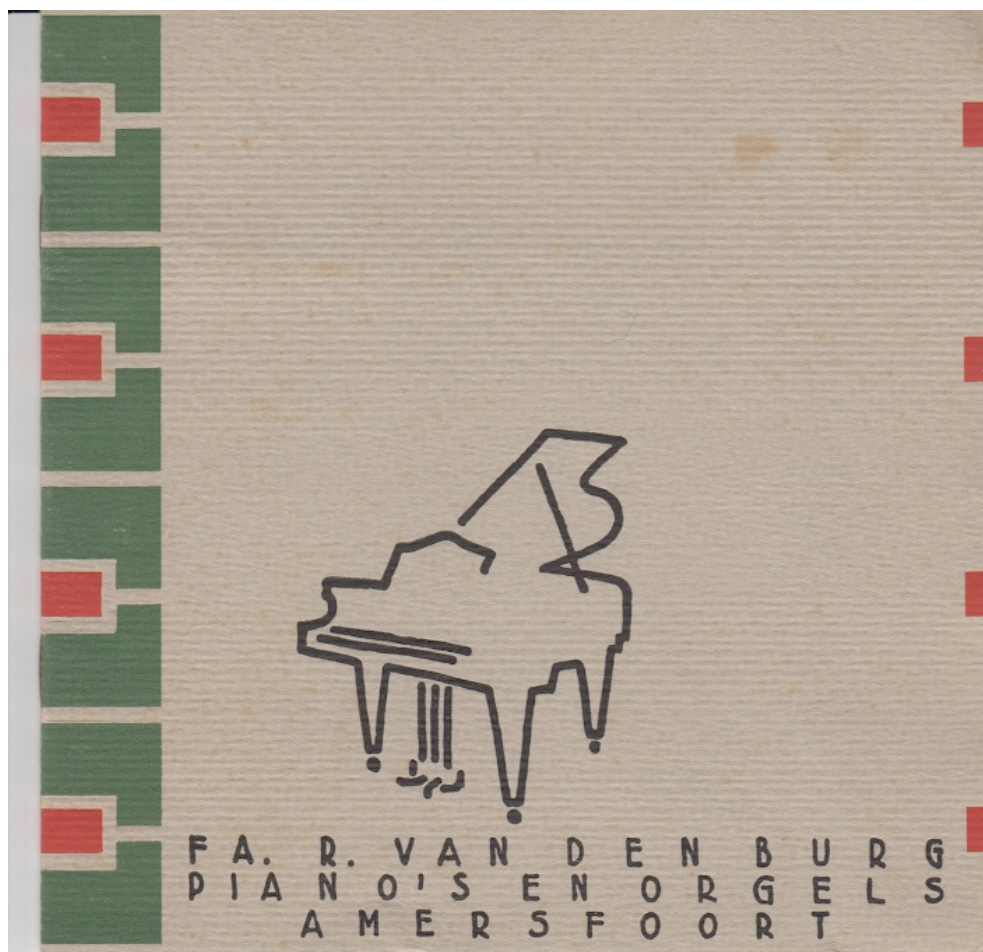
op 26 juli de piano aangekocht
en afbetaald.

AFB. A.4: EEN HUURDER, VANAF 8 OKTOBER 1889.

⁸ Toevallig (?) naamgenoot van de oma van mijn moeder, Cornelia Hendrika Bloemendal - Schimmel (1859-1931).

Brochure PIANO'S EN ORGELS

Deze brochure is vormgegeven door de Amersfoortse kunstenaar Gerrit Adriaans, lid van het Amersfoorts Kunstenaars Genootschap AKG. Hij kwam wel over de vloer in de Blankenheymstraat.

FIRMA R. VAN DEN BURG, AMERSFOORT, OPGERICHT 1887
TELEFOON 199

PIANO'S

VLEUGELS

AUTO-PIANO'S

HARMONIUMS

PIJPORGELS

VOOR KERK, SALON EN CONCERTZAAL

Wij

VERHUREN voor langen en korten termijn, op gunstige voor-
waarden;

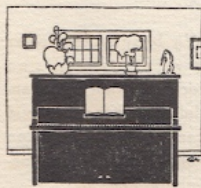
STEMMEN per keer en bij abonnement, door het geheele land;

REPAREEREN in eigen werkplaats elk fabriikaat vakkundig; en

TRANSPORTEEREN onder garantie.

Wij beschikken over
ervaren stemmers en
technici, wien de behan-
deling en het onderhoud
van Uw instrument ten
volle kan worden toe-
vertrouwd.

PIANO, ORGEL OF . . . RADIO?

Een vraag, die de laatste jaren in menig gezin wordt gesteld en overwogen.

Men wil „muziek in huis” en de Kunst wordt den mensch tegenwoordig zoo gemakkelijk en goedkoop langs mechanischen weg thuis gebracht.

Waarom nog kostbare en moeizame studie, als de luidspreker zich een gewillig dienaar toont?

Wie ècht van muziek houdt, zich bewust is van de opvoedende kracht die van hare beoefening uitgaat, zal gevoelen dat slechts volhardende zelfstudie op den duur bevrediging schenkt en tot waar muziek-genieten leiden kan.

Ieder voelt in z'n binnenste iets voor muziek en dat gevoel moet worden aangekweekt.

Leert Uw kinderen een muziekinstrument bespelen; later zullen ze U daarvoor dankbaar zijn.

Goed materiaal is een eerste vereischte voor vruchtbare studie. Meent niet, dat een oude, z.g.n. „studie-piano”, voor het kind nog goed genoeg is.

Voor de ontwikkeling van het gehoor en ter verkrijging van een goede techniek is het gebruik van een instrument met mooien toon en soepelen aanslag onontbeerlijk.

Zoudt ge iemand, die schrijven leert, een slechte pen geven? Kiest daarom 'n beproefd fabrikaat en bedenkt, dat Uwe belangen slechts veilig zijn bij een firma met een gevestigden naam.

Het koopen van een Piano of Orgel, iets wat men doorgaans slechts eenmaal in zijn leven doet, is een zaak van vertrouwen.

Ons principe: „Bij uiterst coulante bediening steeds het beste leveren voor den te besteden prijs”, is het eenig juiste gebleken en de stijgende omzet heeft in den loop der jaren bewezen, dat het in ons gestelde vertrouwen niet werd beschaamd.

De NAAM die de kwaliteit waarborgt, moest eerst DOOR de kwaliteit gevestigd worden.

Geen ander instrument is zoo bijzonder geschikt voor begeleiding van koralen en geestelijke liederen, als het Harmonium.

Het schept een intieme, gezellige sfeer; bindt de opgroeiende jeugd aan het gezin en wekt bij den volwassene vaak de dankbare herinnering aan het ouderlijk huis.

Doch niet alleen voor begeleiding is het huisorgel geschikt, ook als solo-instrument verschaft het den muzikliefhebber een groot genot.

De rijke schakeering der verschillende imiteerende registers zooals Fluit, Cello, Schalmei, Hobo en Clarinet, den vollen, gedragen toon der bassen, vindt men bij geen ander huisinstrument.

Dank zij de vruchtbare samenwerking van bekwame constructeurs met vooruitstrevende toonkunstenaars, ontwikkelde het Harmonium zich van eenvoudig muziek-apparaat tot een product van hooge kunstwaarde.

Evenals onze Pianohandel heeft ook onze Harmonium-afdeeling een eigen cachet gekregen door de vertegenwoordiging van wereldbekende merken.

Het feit, dat vermaarde fabrikanten hunne belangen aan ons toevertrouwen, houdt op zichzelf reeds een aanbeveling onzer zaak in.

De meest-gangbare typen van **Mannborg**, het merk dat in vakkringen terecht als het toonaangevende wordt beschouwd, hebben wij steeds voorhanden in groote verscheidenheid van model en houtsoort.

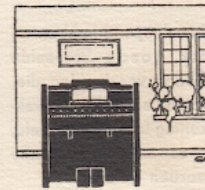
Voor elk fabriikaat van goede reputatie is in ons magazijn een plaats ingeruimd.

Een geheel nieuwe vinding die wij gaarne demonstreeren, is het Orgel met ingebouwd speelapparaat, dat door ieder, zonder eenige oefening, direct vierstemmig is te bespelen.

Indien het U aan tijd voor ernstige studie ontbreekt, of wanneer gij U zelf te oud acht om het Orgelspel te beoefenen, schaft U dan zoo'n instrument aan.

Beter is het, een hulpmiddel te benutten, dan U het genotvolle bezit van een Orgel te ontzeggen.

HARMONIUM

IN ONS MAGAZIJN VINDT MEN DE INSTRUMENTEN MET WERELDNAAM

BECHSTEIN,

volmaakt in ieder opzicht;

BLUTHNER,

met zijn brillanten toon en stabiele constructie;

GROTRIAN-STEINWEG,

de Piano met het lyrisch accent;

IBACH,

met zijn parelenden diskant;

GAVEAU,

eersterangs Fransch fabriikaat, artistiek en elegant;

Doorlopend hebben wij
ook goede bespeelde
Piano's voorhanden, die,
na in- en uitwendig vak-
kundig te zijn behandeld,
onder volledige garantie
worden geleverd.

naast beproefde merken als:

ADAM,

THURMER,

GEBR. ZIMMERMANN.

HET IDEAAL

Het ideaal van iederen beroepsmusicus en gevorderden dilettant is
een mooie Vleugel.

De meest-gevraagde Modellen van

BECHSTEIN,

BLUTHNER,

IBACH

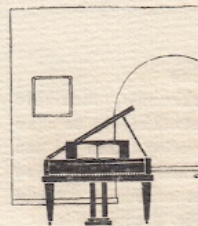
en

GAVEAU

houden wij steeds in voorraad.

Door zijn sierlijken vorm en bescheiden afmetingen past de
»Baby-vleugel« ook in een modern vertrek.

Gaarne zenden wij U een platte grond; de maten zullen U
meevallen.

BETALINGEN

Niet ieder is in staat het bedrag, dat voor de aanschaffing van een goed instrument noodig is, direct aan zijn inkomen te onttrekken.

Wie meent, dat de koop van een Piano of Orgel onoverkomelijke financiële bezwaren met zich brengt, informeere eens naar onze condities voor huurkoop en termijnbetaling.

Wij regelen de betaling met den koper bij voorkeur volgens vastgestelde voorwaarden, doch aanvaarden ook elk aannemelijk voorstel.

Onze vakkennis, muzikale ontwikkeling en rijke ervaring staan U ten dienste bij de keuze van het instrument, dat juist voor U geschikt is.

Is het niet gemakkelijk, dat een instrument met de huur kan worden betaald, terwijl bovendien de huurder het recht heeft tot ruiling, **zonder eenig verlies**, als het gehuurde hem niet in alle opzichten voldoet?

Vrijwel ieder heeft, dikwijls onbewust, een speciale voorkeur; een aangeboren gave des ondersheids.

Een zeer speciaal bezit der Firma VAN DEN BURG is **PIJPORGEL**
een verplaatsbaar Pijporgel,

dat voor uitvoeringen van koorwerken, met of zonder orkestbegeleiding, tegen een matigen huurprijs ter beschikking wordt gesteld.

Dit instrument, het eenigste hier te lande, in 1923 op initiatief en volgens ontwerp van een der firmanten gebouwd door den bekenden Orgelfabrikant SAUER (C. F. Walcker & Co.) te Frankfurt a/d Oder, maakte een vlot entrée en werd door H. H. Dirigenten onzer groote koorverenigingen hartelijk ontvangen.

Geen wonder!

De meeste onzer concertzalen bezitten geen Orgel en bij uitvoeringen in een Kerk is  f de plaatsing van het Kerkorgel ten opzichte van het koor ongunstig  f de toonhoogte ervan is voor samenwerking met een Orchest ongeschikt.

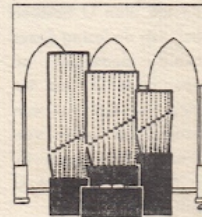
Men moest dus voorheen zijn toevlucht nemen tot het Harmonium, dat, hoe geschikt ook voor huiselijk gebruik, te weinig draagkracht bezit om in een groote ruimte het Orgel te kunnen vervangen.

Belangrijke orgelpartijen, zooals die b. v. in Bach's Mattheüs- en Johannes-Passion of in Händel's Oratoria voorkomen, demonstreerden telkens weer de ongeschiktheid van het Harmonium.

Ons pijporgel bracht uitkomst en is een onmisbare en trouwe medewerker geworden bij de jaarlijks weerkerende, belangrijkste kooruitvoeringen in ons land.

Ook bij plechtigheden van de hoogste orde werd ons instrument een plaats waardig gekeurd, o. a.:

de herdenking van het 25-jarig Huwelijk van H. M. de Koningin met Z. K. H. Prins Hendrik, in de Groote Kerk te 's-Gravenhage;
 de huldiging van H. M. de Koningin-Moeder als 50-jarig Staatsburgeres in de Nieuwe Kerk te Amsterdam.

**'T ORGEL BEVAT
INTOTAAL 352 PIJPEN**

Het Orgel bevat zes sprekende registers, één Klavier en vrij Pedaal, in totaal 352 Pijpen.

Een vrijstaande speeltafel vóór het Orgel, maakt het mogelijk, dat de Organist direct contact heeft met den Dirigent.

Met de speelvaardige opstelling zijn slechts enkele uren arbeid gemoeid, niettegenstaande iedere pijp tijdens het transport afzonderlijk is verpakt.

Het is reeds voorgekomen, dat het Orgel op vier achtereenvolgende avonden te Leiden, Den Haag, Naarden en Haarlem werd bespeeld, zonder dat een enkele storing voorkwam.

Wel een bewijs voor de vernuftige, betrouwbare constructie en den vlotten arbeid van onzen stemmer en techniker die het instrument steeds onder hun toezicht hebben.

**AAN BELANGHEBBENDEN WORDEN CONDITIES VOOR
HUUR GAARNE OP AANVRAGE VERSTREKT.**

Gun Uw instrument een goede verzorging; ge profiteert er zelf in de eerste plaats van.

Wij zijn U dankbaar voor den tijd dien U besteed heeft aan de lezing dezer enkele bladzijden en hopen, dat U ons ter gelegener tijd met een bezoek zult willen vereeren, opdat onze instrumenten zelve tot U kunnen spreken.

In ons vochtig klimaat is zoo spoedig onherstelbaar verlies aan Uw piano of Orgel toegebracht, indien niet een vakkundige, tot wien U zich **vol vertrouwen** kunt wenden, U met raad en daad bijstaat.

Laat Uw Piano regelmatig stemmen en Uw Orgel van tijd tot tijd grondig schoonmaken.

Ook al hebt ge Uw instrument niet bij ons gekocht, zijn wij gaarne bereid U van dienst te zijn en zullen wij ook tegenover U ons het vertrouwen waardig maken, dat wij in zoo uitgebreiden kring hebben verworven.

Historie in de krant

PIANO- EN ORGELHANDEL

R. v. d. BURG

HET 50-JARIG JUBILEUM

Wordt Woensdagmiddag
herdacht

Aanstaanden Woensdag, 17 Februari, zal het vijftig jaar geleden zijn dat de heer R. van den Burg — die in 1933 overleed — zijn Piano- en Orgelhandel in de Arnhemsche straat No. 8 vestigde.

In verband daarmee hadden wij een onderhoud met een der firmanten, oudste zoon van den oprichter, die sedert 1927 met zijn broer het bedrijf heeft voortgezet. Deze vertelde ons: „Reeds voor 1887 was mijn Vader hier als muziekonderwijzer werkzaam en bij zijn huwelijk in dat jaar vatte hij het plan op om ook den handel in muziekinstrumenten te beginnen, waartoe één kamer van het woonhuis in de Arnhemsche straat tot magazijn werd ingericht.

De omzet steeg in het eerste jaar ver boven de verwachting; de zaak groeide snel en de muzieklessen moesten gaan deweg worden afgezegd.

In 1892 werd het huis verbouwd; er kwam een winkelpui en de ruimte daar achter werd dubbel zoo groot als voorheen.

Vader was een der eersten die huisorgels uit Amerika importeerde.

Omstreeks 1900 kwam hij in 't bezit van het Hoofdagentschap der „Lakeside-Organ Cy" en „Tryber en Sweetland", waardoor de zaak landelijke bekendheid verwierf. In 1911 en 1912 werden wij, na degelijke scholing in binnen- en buitenland in het bedrijf opgenomen en in 1918 verhuisde de familie naar de Bergstraat, omdat toen de geheele beneden verdieping voor de zaak werd opgeëischt en tot een ingrijpende verbouwing moest worden overgegaan.

De winkel kreeg een oppervlakte van 84 M², de vroegere huiskamer werd kantoor, in den tuin verrees de werkplaats.

In 1927 konden de plaatselijke relaties belangrijk worden uitgebreid door aankoop van den pianohandel Louis Klein. Daardoor kwamen we ook in het bezit van het Bechstein- en Blüthner agentschap.

In 1928 werd ook de geheele bovenverdieping bij de zaak getrokken en als orgelmagazijn ingericht. Onze branche heeft moeilijke jaren doorgemaakt, sedert 1928, toen de radio kwam om een belangrijk deel van ons afzetgebied — misschien voorgoed — uit te schakelen; het deel, dat genoegen neemt met het surrogaat. De echte muzikale liefhebber speelt zijn instrument en spoort de jeugd tot muziekbeoefening aan, vandaar dat de vraag naar betere instrumenten niet is verflauwd doch — wat enkele typen betreft, zelfs is toegenomen. Het pedaalharmonium n.l. met ingebouwde windmachine staat thans in het middelpunt van de belangstelling. „Pedalian Organ Works", een zaak die zich op dat artikel specialiseert, gaf ons verleden jaar den alleenverkoop voor Nederland. Het publiek wil een groote sorteering zien en ons artikel vraagt ruimte. Wij hebben steeds 70 à 80 instrumenten voorhanden, waaronder exemplaren die heel wat plaats in beslag nemen b.v. vier concertvleugels, ons verplaatsbaar pijporgel, het eenige hier te lande, een vernuftig geconstrueerd ding, dat overal gevraagd wordt.

Een gemechaniseerd bedrijf hebben wij gelukkig niet. Geen machines.

Ons vak is een handwerk met kunstzinnigen inslag.

Wij werken allemaal in een prettige verstandhouding en hopen dat nog heel lang te kunnen doen.

Wij herdenken ons 50-jarig jubileum met dankbaarheid aan allen die ons in den loop der jaren hun vertrouwen hebben geschonken.

WIJZIGING VAN HET passagiersvervoer

Op het baanvak Amers-
foort—Zwolle

STADSBERICHTEN

Zij was fietsen

Brochure PEDALION

De Kast van het Pedalion wordt als regel gemaakt van eikenhout, in iedere gewenschte kleur, passend bij het meubilair.

Voor uitvoering in andere houtsoorten vrage men speciale offerte.

De afmetingen zijn :

Breedte 137 cM. Diepte 85 cM. (met Pedaal 122 cM.)

Hoogte 140 cM.

Het pedaal kan worden ingeschoven.

Geachte Lezer !

Niettegenstaande de muziekbeoefening in 't algemeen gedurende de laatste jaren sterk verminderde, bewoog de belangstelling voor het Pedaal-Harmonium zich in steeds stijgende lijn.

Eenerzijds is dit te verklaren uit het feit, dat na de groote zifting door de Radio, het betere deel der muziekstudeerenden is overgebleven, het deel, dat zich niet tevreden stelt met een surrogaat, doch door eigen nauwgezette studie technische moeilijkheden wil overwinnen om van de meesterwerken der Orgellitteratuur te kunnen genieten.

Anderzijds ook door de omstandigheid, dat het instrument zelf, uitgerust met electrische windvoorziening, méér dan voorheen aan de wenschen van den studeerenden Organist tegemoet komt.

Met de practijk van het muzikleven volkomen bekend zijnde en de eischen die aan een goed studie-orgel gesteld worden tot in de finesses kenkende, hebben wij Pedaalharmoniums in den handel gebracht, die door hun degelijkheid en practischen zin getuigenis afleggen van onze rijke ervaring,

De omvang van de klavieren en het pedaal, alsmede de maten in onderlinge verhouding kloppen nauwkeurig met de daarvoor bestaande internationale bepalingen voor de Kerkorgelindustrie.

De zweltreden (voor ieder manuaal afzonderlijk) en de combinatie-trede (vol werk), de doorlopende registers — in practische volgorde gerangschikt — zij bieden den speler een dankbaar studiemateriaal en completeeren het geheel tot een getrouwe copie van de moderne speeltafel.

Bij de samenstelling der disposities hebben wij bizondere zorg besteed aan de bezetting van het pedaal en overal gestreefd naar de juiste klankverhoudingen. Door artistieke intonatie brachten wij groote verscheidenheid van klankkleur. De samenwerking tusschen fabrikant en deskundig Organist heeft hier tot uitnemende resultaten geleid.

De windvoorziening geschiedt door electro-motoren met direct-gekoppelden ventilator (fabrikaat G. Meidinger & Co., Basel) die op een gewoon stop-contact kunnen worden aangesloten en weinig stroom verbruiken.

Overtuigd, dat wij U tegen zeer concurreerenden prijs een degelijk en doelmatig Pedaalorgel kunnen leveren, een instrument, dat de vergelijking met veel duurdere fabrikaten (die wij óók in voorraad houden) glansrijk doorstaat, bevelen wij dezen catalogus in Uwe belangstelling aan.

P. S. Uw oude instrument ruilen
wij tegen de hoogste waarde in.

Hoogachtend,
FIRMA R. VAN DEN BURG

FIRMA R. VAN DEN BURG - AMERSFOORT - TELEF. 3877

Vlugge en correcte aanspraak der tongen, zoo-
wel van Manualen als Pedaal, onder alle omstan-
digheden gewaarborgd.

•
De ingebouwde windmachine is zóó gemonteerd,
dat ze heel gemakkelijk is te bereiken. Met het
oog op de smering is dit van groot belang!

•
De mechanische drukregisters geven een modern
aanzien en bieden het voordeel, dat ook tijdens
het spelen gemakkelijk kan worden geregistreerd.

•
De Klavieren hebben een omvang van C-a''' (58
Toetsen), het Pedaal loopt van C-f, (30 Toetsen)
en is inschuifbaar.

•
Het PEDALION is bij vooraanstaande Organisten
in gebruik. Leest de attesten !

AFB. D.1.

Volgens overlevering zijn dit de handen van firmant Gerrit, herkenbaar aan de
dikke vingers met de ringvingerring om de pink.

WAT VOORAANSTAANDE ORGANISTEN ONS SCHREVEN

JACOB BIJSTER, Leraar a. h. Amsterdamse Conservatorium :

Het aan mij door de Firma Van den Burg geleverde 2 Klaviers Pedaalharmonium, voldoet aan alle eisen die een vakman kan stellen. Bizonder valt op het duidelijke aanspreken van het Pedaal, de helderheid van intonatie en de prima werkende ingebouwde motor. Het is een genot, op het instrument te spelen en te studeren.

GEORGE STAM, Organist der Grootte Kerk te Leeuwarden :

Gaarne verklaar ik hiermede, dat het door U aan mij geleverde Pedaalharmonium uitstekend voldoet. Het wordt zeer veel bespeeld; vrijwel elken dag eenige uren en tot heden is er geen enkele storing van be-teekenis voorgekomen. Ik kan daarom dit instrument aan een ieder ten zeerste aanbevelen.

SIMON C. JANSEN, Organist der Grootte Kerk te Arnhem :

Gaarne wil ik mijn groote tevredenheid betuigen over het PEDALION-Pedaalharmonium, dat mij in alle opzichten uitstekend voldoet. Speciaal de intonatie en de uiterst precieze aanspraak vallen zeer te loven.

JOH. DE ZWAAN, Organist der Kloosterkerk te 's Gravenhage :

. dat ik met bizonder genoegen het door U geleverde 14-spels PEDALION heb bespeeld. Zeer voldaan ben ik over de beschaafde klank van dit instrument; ook over de uitstekende verzorging van alle onderdeelen. Dit orgel is waarlijk een prachtige reclame voor Uw zaak !

COR KEE, Orgelist Luth. Spui-Kerk, Amsterdam :

De bespeling van Uw Pedalion-orgels was mij een groot genoegen. Vooral het zgn. Studie-model heeft mij bizonder voldaan. Het bezit een fijne dispositie, waar veel mee te doen is en is mooi geïntoneerd.

Wijlen JAN ZWART, in leven Orgelist Herst. Evang. Luth. Gemeente, Amsterdam.

Met veel genoegen maakte ik kennis met Uw verschillend-gedisponeerde 2-Klaviers Pedaalharmoniums.

Zonder uitzondering kon ik mij vereenigen met de verschillende registerverdeelingen wat klankkleur en karakter betreft zoowel op Klavieren als pedaal, waardoor Uw instrumenten zich bij uitstek leenen voor trio- en tuttispel.

In 't bizonder echter troffen mij **die** instrumenten, wier disposities voorzien waren van een 2-voets register op het hoofdklavier en een, naar mijn inzien onmisbare koppeling voor Pedaal en Klavieren.

FIRMA R. VAN DEN BURG - AMERSFOORT - TELEF. 3877

en dan volgen de disposities voor elf modellen, waarvan de laatste vier zijn:

MODEL VIII, 12 SPEL, 21 DOORLOOPENDE REGISTERS

Bovenklavier : (5 spel)	Onderklavier : (5 spel)	Pedaal : (2 spel)	Mechanische Reg.:
Claribella 8'	Cello 16'	Subbas 16'	Manualcoupler
Viola 4'	Diapason 8'	Dulciana 16'	Octave-coupler
Salicional 8'	Dolce 8'	Bombarde 8'	Pedal-coupler I
Aeolian Harp 8'	Flute 4'		Pedalforte
Piccolo 2'	Oboe 8'		Tremolo I
	Schalmei 8'		Tremolo II
	Quint $2\frac{2}{3}$ '		Trede voor Tutti
			Twee zweltreden

MODEL IX, 13 SPEL, 21 DOORLOOPENDE REGISTERS

Bovenklavier : (6 spel)	Onderklavier : (5 spel)	Pedaal : (2 spel)	Mechanische Reg.:
Claribella 8'	Cello 16'	Subbas 16'	Manualcoupler
Salicional 8'	Diapason 8'	Dulciana 16'	Octave-coupler
Aeolian harp 8'	Dolce 8'	Bombarde 8'	Pedalcoupler I
Viola 4'	Flute 4'		Pedalforte
Oboe 8'	Quint $2\frac{2}{3}$ '		Tremolo I
Schalmei 8'			Tremolo II
Piccolo 2'			Trede voor Tutti
			Twee zweltreden

MODEL X, 14 SPEL, 22 DOORLOOPENDE REGISTERS

Bovenklavier 6 spel, Onderklavier 5 spel, Pedaal 3 spel.
Dispositie gelijk aan die van model IX, uitgebreid met Choralbass
4' in het Pedaal.

MODEL XI, 15 SPEL, 23 DOORLOOPENDE REGISTERS

Bovenklavier : (6 spel)	Onderklavier : (5 spel)	Pedaal : (4 spel)	Mechanische Reg.:
Salicional 8'	Cello 16'	Subbas 16'	Manualcoupler
Aeolian Harp 8'	Diapason 8'	Dulciana 16'	Octave-coupler
Viola 4'	Dolce 8' (zelfst.)	(zelfst.)	Pedal coupler I
Oboe 8'	Flute 4'	Bombarde 8'	Pedalforte
Schalmei 8'	Piccolo 2'	Octave 4'	Tremolo I
Quint $2\frac{2}{3}$			Tremolo II
Tercia $1\frac{3}{5}$			Trede voor Tutti
Sexqualtera $2\frac{2}{3} + 1\frac{3}{5}$			Twee zweltreden

FIRMA R. VAN DEN BURG - AMERSFOORT - TELEF. 3877

Petrus van den Burg

Petrus, geboren in 1856 te Amersfoort is de oudste zoon van mijn betovergrootouders Van den Burg-Bakker. Al op jonge leeftijd blijkt hij zeer muzikaal te zijn en hij wil met zijn talenten de muziekwereld in. Eerst dichtbij, in Soest. Hij krijgt daar les van muziekmeester (en organist) Silvester Tesselhoff, zoon van een van z'n oudtantes. Daarna wat verder weg. Studeren aan het *Conservatorium der Musik* in Keulen. Terug in Amersfoort is hij op 22-jarige leeftijd organist van de Christelijke Gereformeerde gemeente. Dat is een echte familiekerk: zijn vader Gerrit is daar ouderling en de vader van z'n schoonzus Gijsbertha, ds. J. J. de Visser predikant. Verder verdient hij de kost als muzikleraar.

In 1883/'84 bezoekt een zware Transvaalse delegatie uit Zuid-Afrika West-Europa om nader te onderhandelen over de vredesbepalingen van de Eerste Boerenoorlog.

De Eerste Boerenoorlog (1880-1881) tussen de Boeren en Britten was voorbij en de onafhankelijkheid van Transvaal hersteld. Maar de vredesbepalingen werden niet in alle opzichten naar wens ingevuld. Derhalve wordt in 1883 een *deputasie* naar Londen en andere Europese landen gestuurd onder leiding van president S. J. P. Kruger. De deputatie probeert geldelijke steun te krijgen voor de aanleg van een spoorlijn en de oprichting van een bank. Maar ook de reorganisatie van de Transvaalse staatsdienst, waaronder het onderwijs, staat hoog op de agenda. Een bezoek aan Nederland, stamverwanten en taalgenoten, ligt voor de hand. De Boeren (Afrikaners) zijn afstammelingen van de voornamelijk Nederlandse kolonisten, die ondermeer de Zuid-Afrikaanse Republiek (Transvaal) hebben gesticht (1852).

Ds. Du Toit, lid van de delegatie en destijds *Superintendentgeneraal* van Onderwijs, is door vooraanstaande Pretorianen gevraagd om ook een bekwame muziekonderwijzer uit Europa naar Pretoria mee te nemen. Op de kerkelijke burelen van Amersfoort en omgeving ontmoet ds. Du Toit in maart 1884 zijn ambtsgeenoot ds. J. J. de Visser. Petrus (van den Burg) komt ter sprake. Petrus neemt het aanbod aan en vertrekt binnen korte tijd. Hij gaat in Southampton aan boord van het motorschip Spartan, samen met de leden van de delegatie. Op 21 juli 1884 stapt hij in Natal op Zuid-Afrikaanse bodem.

P. van den Burg pakt de zaak voortvarend aan. Al in 1885 opent hij in de *Markstraat* in Pretoria een eerste *klavier-en-orreelwinkel*. De eerste in Pretoria maar ook de eerste zaak Van den Burg, bijna twee jaar eerder dan de zaak van zijn broer Reijer in Amersfoort. Overigens doet Peter (Petrus) daar goede zaken mee (zie Bijlage A). Hij verkoopt orgels aan diverse kerkelijke gemeentes in Pretoria en daarbuiten. Al zijn andere (muzikale) activiteiten worden verwoord op de Zuid-Afrikaanse *wikipedia*-website, in de *Dictionary of South African Biography, Volume V*⁹ en in de krant (zie hierna).

Peter was op 28-jarige leeftijd naar Zuid-Afrika vertrokken, alleen. Ruim een jaar later, in september 1885 treedt hij in het huwelijk met ene Anna van den Hoek, 21 jaar. Bij de huwelijksbevestiging in Pretoria treedt haar oom Marinus Franken als getuige op. Beide ouderparen zitten thuis in Nederland. Niet leuk.

Anna van den Hoek¹⁰, geboren in Brouwershaven is als 16-jarige in 1880 alleen naar Zuid-Afrika geëmigreerd (bestaansverbetering). Het zou goed kunnen dat zij bij haar oom Marinus in Pretoria onderdak vond - Marinus en z'n gezin waren in 1878 al uit Zierikzee naar Zuid-Afrika vertrokken. Anna's broer Johannes, timmerman volgt haar in 1884. In 1888 komen ook vader Leendert (rietdekker), inmiddels 51 jaar en zijn vrouw Suzanna Franken met de overige drie kinderen over.

In 1888 komt Peters broer Willem Hendrik ook naar Pretoria. Hij is timmerman. Kennelijk valt er veel te timmeren in Zuid-Afrika. Misschien ook wel kinderledikantjes. In ieder geval kregen Peter en Anna een jaar later hun eerste kindje, Gerarda, vernoemd naar Peters moeder. In de zomer van 1890 zijn ze gedrieën voor een half jaar naar 'huis' in Amersfoort gekomen, ambtshalve ingeschreven op het adres van Peters ouders – inmiddels ook al 66 en 70 jaar oud. Ruim tien jaar later, in 1903 gaan Peter en Anna nogmaals naar Amersfoort. Peters ouders zijn inmiddels overleden. Ze blijven een jaar, zonder kinderen. Na de oudste Gerarda werden nog geboren Suzanna (vernoemd naar Anna's moeder), Gerrit (vernoemd naar Peters vader), Bertha en Maria. Peters broer Willem Hendrik kon in ieder geval niet oppassen; hij was al op jonge leeftijd overleden (in 1895 op 34-jarige leeftijd).

Peter (Petrus) van den Burg heeft veel waardering geoogst als '*n stimulerende figuur in die musieklewe aan die einde van die (19de) eeu*', aldus prof. dr. P. G. Nel. Op 22 maart 1936 is hij in Pretoria overleden; zijn vrouw Anna al 8 jaar eerder. Naar aanleiding van zijn overlijden verscheen in de krant het navolgende artikel, in het Afrikaans.

⁹ C. J. Beyers, J. L. Basson, Human Sciences Research Council, p. 791. Pretoria, 1987.

¹⁰ Anna is geen familie van Trijntje van den Hoek uit Baarn, de grootmoeder van Peter.

WYLE PETRUS VAN DEN BURG
OORLYE VAN MNR. P. VAN DEN BURG

Petrus van den Burg, die bekende plaaslike musikus en orrelis van die Ned. Herv. Gemeente, Pretoria, wat gisteraand op byna 80-jarige leeftyd skielik aan hartverlamming oorlede is, is gebore in Amersfoort, in die Provinsie, Utrecht, Nederland. Reeds vroeg het sy musikale talent openbaar geword en gou al het hy besluit om hom op die musiek toe te lê.

In verband daarmee moes hy teenstand van die kant van sy ouers ondervind. Hy het egter volhard en eers vir hom 'n stom klavier gemaak waarop hy sy vingers en hand kon oefen. Later het hy vir die geringe som van 3.6.0 pond 'n tafelklavier gekoop. Met dié instrument het hy dit spoedig ver gebring en gou was hy al die Cramer-studies meester.

Die plaaslike orrelis het hom toe

te hulp gekom en hom o.m. gratis les gegee. Dit het ook nie lank geduur nie of hy moes op 'n oggend die orrelspel in die kerk vir sy meester waarneem.

Van dié tydstop af dateer 'n bietjie meer belangstelling in die jeugdige entousias van ouerskant.

Petrus v. d. Burg het leerling geword van sekere Tesselhof van Amersfoort en later van 'n onderwyser uit Utrecht. 'n Bietjie later was hy orrelis op sy geboorteplek waar hy vier jaar lank hard gestudeer het. Daarna het hy musiekleraar geword te Arnhem, waar hy kennis gemaak het met 'n violis uit Keulen wat hom aangeraai het om na Keulen vir verdere studie te gaan. Dit het hy ook gedoen. In Keulen het hy by vername lerare les gaan neem in viool, piano, orrel en

komposisie. Hy het in later jare altyd van sy verblyf in Keulen gepraat as onder die gelukkigste tydperke van sy lewe.

Na vier jaar verblyf in Keulen het hy na sy geboorteplek teruggekeer. Die plaaslike leraar, ds. Visser, het intussen kennis gemaak met ds. S. J. du Toit, destyds Superintendtgeneraal van Onderwys in Transvaal en lid van die Deputasie na Europa, saam met pres. Kruger en genl. Smit. Ds. Visser het die jeugdige van den Burg aan ds. S. J. du Toit voorgestel. Laasgenoemde had opdrag van verskeie Pretoriase families om 'n bekwame musiekonderwyser uit Europa na Pretoria mee te bring. Die keuse het al spoedig op Petrus v d. Burg geval. Hy moes hier kom les gee in pianospel, vioolspel en orrelspel en moes daarby ook kom piano's en orrels stem. Dansles gee was ook een van die stipulasies, maar dié het sonder veel beswaar van die kant van die musikus of van die kant van die twee dominees verval. Gou het die musikus nog 'n kursus in die stem van musiekinstrumente gaan bywoon om hom vir sy taak te bekwaam.

Die oorvaart na Engeland het in 'n woeste storm op see geskied. Met die stoomboot "Spartan" waarop ook die Boeredeputasie was, het hy na Suid Afrika gekom en in Julie 1884 in Durban aangeland. Vandaar het dit per spoortrein na Pietermaritzburg gegaan en per muilwa na Pretoria, waar hy op 12 Aug. aangekom het.

Binne 'n week was hy orrelis in die kerk van ds. H.S. Bosman in

welke betrekking hy enige maande later vas aangestel is. Hier het hy met ou bekende Pretoriase families w.o. dié van dr. Jorissen, mnr. Bok, mnr. Jan Celliers (stigters van "Die Volkstem") en Jan van Manen kennis gemaak. Spoedig had hy 'n groot aantal leerlinge. Gou het hy ook 'n koor tot stand gebring en 'n orkes bymekaar gekry sodat hy uitvoerings kon gee. Die eerste koor was 70 sterk en sy orkes veertig. Hy was hier die eerste besitter van 'n Bechsteinvleuel, wat hyself uit Duitsland bestel het. Later het hy vir ingesetenes piano's bestel. Ook het hy verskeie kerkorrels bestel nl. vir die Geref. Gemeente (in 1893 en nog in gebruik) vir die Duitse Gemeente (1895), vir die Ned. Herv. of Geref. Gemeente, in die kerk op Kerkplein (1890) en die van die Ned. Herv. Gemeente (1906). Dié orrel het hy bespeel tot sy dood.

Nadat hy 'n tydlank orrelis van die kerk op die plein was, het hy in 1886 orrelis van die Geref. Gemeente (pres. Krugerse kerk) geword. Daar het hy in diens gebly tot sowat 11 jaar gelede toe hy orrelis geword het van die Ned. Herv. gemeente.

In 1885 is hy getroud met mej. A. v. d. Hoek. Uit die huwelik is vier dogters en vier seuns gebore. Drie seuns is hom deur die dood ontval. Die oorlewende kinders is mej. Grada v. d. Burg, mej. Suze v d. Burg, mej. Marie v. d. Burg, mevr. A. de Bruyn en mnr. Gerrit v d. Burg. Die oorledene se eggenote is hom enige jare gelede ontval.

In 1905 is mnr. v d. Burg benoem tot direkteur van die Hollandse Mannekoor en in 1909 tot direkteur

van die "Christelike Sang-vereniging Asaf." Laasgenoemde vereniging het hy sewentien jaar lank met die grootste sukses gedien. In 1926 het hy as direkteur afgetree.

Na dié tyd het hy hom aan die openbare musikale lewe van die stad onttrek, vanweë die klimmende jareta. Hy het egter nog die nuwe orrels in die Gereformeerde kerke te Reddersburg en Potchefstroom gaan open en hom onledig gehou met toonsetting van die nuwe psalmberyming deur Totius, waarvan verskeie al in druk verskyn het.

Met die heengaan van Petrus van den Burg, is 'n uiters nuttige lewe beëindig. Die 52 jaar wat hy in Pretoria deurgebring het, was jare van diens, gekenmerk deur groot ywer en geesdrif van die kant van die oorledene. Hy was 'n baanbreker. Met groot deursettingsvermoë en volharding het hy tot stand gebring wat menigeen hom beny. Die jonger geslag weet minder van sy groot dienste omdat hy in die afgelope tien jaar weinig in die openbaar opgetree het; maar ouer inwoners van Pretoria weet

hom na waarde te skat en hul besef die verlies wat deur sy heengaan veroorsaak is.

Twee-drie weke gelede, toe hy effens ongesteld gevoel het, het hy nog aan sy leraar te kenne gegee dat sy vurige wens was om in die tuig te sterf. Daardie wens van hom is op merkwaardige wyse vervul, want enige minute nadat hy die laaste gesang van Sondagaand se diens begelei het, en dit met veel gevoel gedoen het, het hy die tyd met die ewigheid verwissel. Tot die laaste toe het hy sy werksaamhede, ondanks die hoë leeftyd, getrou verrig.

Op 31 deeser sou hy sy tagtigste verjaarsdag vier. Hy het gesterf op die plek waar hy die liefste sy laaste adem wou uitblaas - in die Kerkgebou; want hy was 'n ware kerkman.

Die oorledene was 'n getroue Volkstemvriend en 'n gewilde besoeker op die Redaksiekantoor, waar sy ongeëwenaarde ywer steeds die voorwerp van bewondering was. Sy asse rus in vrede!

H. K.